

virkelig var praktiske Landarbejdere, saa at der ikke behøvede at være nogen Bestemmelse om en Tid, i hvilken de skulde have været Landarbejdere. Thi en Mand, der har beskæftiget sig med Landbrug i 5—6 Aar, kan være en meget daarligere Landmand end en, der har været beskæftiget dermed i et Par Aar, og en Mand, der har været fra Landbruget 6—8—10 Aar, men er opdraget derved, kan være bedre end den, der har beskæftiget sig dermed mere eller mindre i nogle Aar. Det skulde altsaa ikke være mig saa meget imod, om hele denne Bestemmelse blev strøgen.

Den bestaaende § 4 har Ministeren ikke ændret, men der er fra forskellige Sider blevet talt om, at den burde ændres, og at Maksimalgrænsen burde forandres eller helt stryges. Jeg tror, det rigtigste vil være helt at stryge Maksimalgrænsen. Men Minimalgrænsen bør vi ikke stryge. For dersom vi skulde blive ved Tanken om Jordlodder til Landarbejdere, kan denne Tanke ikke siges at være løst ved at give en Mand et Hus med en bitte Have til. To Tdr. Land som Minimum, synes jeg, vi skulde beholde, men ellers er der ikke noget i Vejen for at stryge Resten og lade Laaneværdiens Maksimalgrænse være det afgørende for, hvor stor Lodden kan være. Kommer der Andragender til Ministeren om at forhøje Laaneværdien, er jeg vis paa, at Ministeren vil se paa, hvor stort et Areal vedkommende Lod er, og dersom det er en Lod paa 10—12 Tdr. Land, vil Ministeren sige: Der er endda Jord nok til den Lod; kan han ikke faa det til den Pris, hvad enten det nu bliver 6, 7 eller 8,000 Kr. eller et andet Tal, kunne vi ikke gaa ind paa det. Maksimumsgrænsen for Arealets Størrelse tror jeg, det er rigtigst at stryge, det vil sikkert afføde mindre Arbejde og Ulejlighed baade for Kommissionerne og Ministeriet.

Jeg skal derefter gaa over til § 6, om hvilken der ikke er talt saa meget. Første Stykke af § 6 handler om, at dersom en Landarbejder ikke selv er i Stand til at udfinde sig en Jordlod, som han synes kan være passende til Øjemedet, kan han henvende sig til de kommunale Myndigheder og formaa dem til at udse ham en Jordlod. Det kan han altsaa. Men nu ved jeg, efter det Kendskab, jeg har til Sagen, at det vist grumme sjælden finder Sted. I Ringkøbing Amt, hvor jeg er fra, er det ikke en eneste Gang — det jeg ved af — sket, at det kommunale Raad er kommet til Landarbejderen og har sagt: Værs'go,

dér ligger en Lod, det er en udmærket passende Lod for det ønskede Øjemed. Men vi have ikke saa sjælden kunnet høre Kritik fra den Side. Jeg har endog Eksempel paa, at et Sogneraad har kritiseret de Arealer, Amtskommissionen har udset, og samtidig har det f. Eks. haft Skolejord i samme Kommune, som det har solgt til en Gaardmand, der har en Mark lige opad. For ham var det meget godt at faa den Bid med, men jeg synes, det ikke er i Flugt med, hvad der staar i Lovens § 6, første Stykke, saa ad den Vej vil Manden neppe blive hjulpen. Dersom Sogneraadet paa anden Maade kunde blive animeret til saa meget som muligt at tage sig af dette Spørgsmaal, vilde det være heldigt, thi ingen er bedre i Stand til at se, hvorledes Jordværdien passer til Øjemedet og Formen osv. end Sogneraadet. Men det kan ikke nægtes — og dertil er der ikke noget at sige —, at Sogneraadene kunne have andre Hensigter med deres Erklæringer og Syn og Skøn overfor de enkelte Laansøgere end netop at finde disses Tarv. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette, men jeg vilde finde det heldigt, om vi kunde komme til en Behandling af dette Forhold. Nu er der siden 1899, da vi fik Skoleloven, blevet solgt ikke faa Skolelodder, og der er adskillige af dem i Ringkøbing Amt. Det er noget, jeg finder er meget passende til Statshusmandslodder, thi Skolelodderne ere i Regelen ikke daarlige, og oftest ligge de midt inde i Byen eller Sognet.

Angaaende Ekspropriationsspørgsmaalet, som særlig maatte knytte sig til denne Paragraf, har Ministeren rettet Opfordring til de Mænd, som have med denne Sag at gøre i det praktiske Liv, Kommissionsmedlemmer, om at sige, hvad de mente. Dertil skal jeg sige, at i Ringkøbing Amt er der meget lidt Trang til Ekspropriation, men derfor kan det jo godt være anderledes i andre Amter. Jeg tror imidlertid, at det vilde være en meget farlig Plan at komme ind paa, om vi skulde til at ekspropriere privat Jord. Men da der, som sagt, ikke er stor Trang dertil, og der ikke er Brug derfor i mit Amt, skal jeg ikke komme videre ind paa dette Spørgsmaal. Det er jo ikke det samme at ekspropriere Jord til Lodder paa 6, 8, 10, 12 Tdr. Land, eller hvor meget det nu bliver, fra private Mænd, som det er at ekspropriere til en Kirkegaard eller en Grund til Fattighus eller lignende eller ekspropriere til en Jernbane. Paa den Maade kunde